

Теоретико-методологічні аспекти формування художнього смаку майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі навчання естрадного співу

Мамикіна Олена Адольфівна¹

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

E-mail: kantilena69@ukr.net

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0002-8603-2569>

Стаття присвячується науковій розробці проблеми формування художнього смаку майбутніх учителів музичного мистецтва. У якості мети статті визначено теоретико-методологічне обґрунтування процесу формування художнього смаку майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі навчання естрадного співу. Мета реалізується через виконання відповідних завдань за допомогою методів теоретичного дослідження: аналізу, синтезу, дедукції, індукції, узагальнення та екстраполяції. У статті розглядається категорія «художній смак» як вироблена суспільною практикою здатність особистості оцінювати естетичні явища, відрізнити прекрасне від потворного. Художній смак майбутніх учителів музичного мистецтва визначається як індивідуальна, зумовлена соціумом система оцінки явищ, відображених у творах мистецтва, покликана розширювати світобачення особистості. Компонентна структура художнього смаку майбутніх учителів музичного мистецтва складається з чотирьох компонентів: особистісно-мотиваційного, чуттєво-перцептивного, інтелектуально-інтерпретаційного та рефлексивно-проективного. Фахова підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва розглядається як платформа для формування художнього смаку майбутніх учителів музичного мистецтва. Особливого значення в контексті дослідження набуває специфіка навчання майбутніх фахівців естрадного співу. Естрадна форма вокального музикування розглядається як така, що уможливіє здійснення ефективного педагогічного впливу, зокрема спрямованого на формування художнього смаку підростаючого покоління, на основі потреб, інтересів і рівня сприймання більшості здобувачів. У якості методологічної бази формування художнього смаку майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі навчання естрадного співу розглядається комплекс наукових підходів: аксіологічного, студентоцентрованого та холистичного. Також у дослідженні представлено педагогічні принципи, реалізація яких забезпечує формування художнього смаку майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі навчання естрадного співу.

Ключові слова: художній смак, художній смак майбутніх учителів музичного мистецтва, фахова підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва, навчання естрадного співу, аксіологічний підхід, студентоцентрований підхід, холистичний підхід, педагогічні принципи.

Вступ. Суспільні та культурні трансформації, які відбуваються в Україні, висувають чіткі вимоги перед сучасною освітньою системою. Серед таких вимог – формування людини творчої, культурної, мобільної, яка активно розвивається протягом життя. Формування естетичних орієнтирів особистості, її здатності сприймати і створювати культурні цінності є шляхом до гармонізації суспільних відносин, гармонізації суспільства як такого. Освіта, як середовище для розвитку морально і духовно спрямованої особистості, не втрачає своїх позицій. Навпаки, формування естетичного смаку, естетичних орієнтирів, культури вподобань стає одним із найважливіших викликів, які суспільство становить перед освітою.

Мистецька освіта є одним з основних шляхів розвитку художнього смаку як складника ціннісних настанов та естетичної свідомості учня. Безумовно, це накладає особливу відповідальність на вчителів музичного мистецтва, фахова компетентність яких має включати в себе сформовані естетичні ідеали та погляди, які зумовлюються професійно-ціннісними орієнтаціями. Художній смак учителя музики зумовлює розуміння ним прекрасного, усвідомлення дійсності на основі категорії краси, культури, духовності. Художній смак фахівців впливає на їхні почуття, прагнення, збагачуючи, відповідно, професійну і творчу діяльність. Без сформованого художнього смаку неможливо якісно сприймати художній образ, організовувати художньо-педагогічну комунікацію учнів із творами музичного мистецтва, оперувати мистецькою інформацією, обирати виконавський репертуар та, в цілому, розробляти траєкторії власного професійного розвитку.

¹ старший викладач кафедри теорії музики і вокалу Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Естрадний спів, як найпопулярніший і найпоширеніший серед молоді вид музикування, володіє значним культуротворчим і розвивальним потенціалом. Естрадне мистецтво більше, ніж інші види відображає сучасний стан розвиненості культури суспільства. Однак, сучасний естрадний репертуар нерідко несе негативне ідейне навантаження, виконуючи суто розважальну функцію. Відповідно, естетичний смак як учнів, так і майбутніх учителів музичного мистецтва, викладачів естрадного співу стає одним з найважливіших орієнтирів, які дозволяють обирати найкращі приклади естрадного мистецтва для слухання й виконання. У процесі навчання естрадного співу необхідно знайти баланс між демократичним підходом до репертуару і актуалізацією естетичного розвитку виконавця. Це дозволить розвивати художній смак на основі усвідомленого вибору, творчої свободи та індивідуальних уподобань здобувача.

Різні аспекти проблематики художнього смаку в науковому полі розробляються у контексті філософських (Е. Берк, І. Зюльцер, Д. Юм та ін.) та мистецькознавських (Б. Асаф'єв, В. Шацька та ін.) досліджень. Значною мірою увагу вивченню особливостей формування художнього смаку приділяли вчені в галузі музичної педагогіки (О. Апраксина, Л. Дмитрієва, Г. Падалка, Р. Чорпіта, Ю. Чуманова та ін.). Все більшої актуальності набувають дослідження, присвячені різним теоретичним та практичним аспектам естрадного співу (Ген Цізнхен, С. Гмиріна, Т. Ткаченко, О. Сапожнік О. Сметана та інші). Вченими наголошується, що сформований художній смак майбутнього вчителя музичного мистецтва – це засіб зберегти орієнтир на високоякісну, професійно і талановито написану музику як у самого фахівця, так і в його учнів. При цьому, проблематиці формування художнього смаку бракує певного методологічного обґрунтування саме в контексті навчання естрадного співу майбутніх учителів музичного мистецтва.

Мета та завдання дослідження. Мета статті полягає у визначенні сутності та змісту, а також у теоретико-методологічному обґрунтуванні процесу формування художнього смаку майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі навчання естрадного співу.

Реалізація мети здійснюється через виконання таких завдань: уточнити сутність поняття «художній смак» на основі аналізу різних наукових концепцій; визначити складники художнього смаку майбутніх учителів музичного мистецтва; розглянути специфіку естрадної вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, зокрема в контексті проблематики формування художнього смаку; обґрунтувати методологічні підходи та педагогічні принципи формування художнього смаку майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі навчання естрадного співу.

Методи дослідження. Стаття висвітлює результати теоретичного дослідження, що зумовлює використання відповідних методів. Методи аналізу, синтезу, дедукції, індукції та узагальнення використовуються для вивчення та визначення сутності поняття «художній смак», зокрема в контексті естрадної вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. На основі методу концептуалізації та екстраполяції досліджуються методологічні підходи та педагогічні принципи у контексті їхнього впливу на формування художнього смаку майбутніх учителів музичного мистецтва.

Результати дослідження. Інформаційне поле ХХІ століття розширюється та трансформується надзвичайно швидко. Для людини відкрився доступ до вражаючого за об'ємом масиву сучасної музики, значна кількість з якої не відрізняється високою якістю. Постійно виникають, модифікуються та втрачаються актуальність музичні течії. Те, що було актуальним ще рік тому – вже поза «трендом». Сформований художній смак майбутнього вчителя музичного мистецтва – це засіб зберегти орієнтир на високоякісну, професійно і талановито написану музику як у самого фахівця, так і в його учнів.

Категорія «смак» була обґрунтована термінологічно в контексті естетичного досвіду в ХVI столітті. Смак розглядався як «здібність людського пізнання, зорієнтована на збагачення прекрасним (Мережко, Румянцева 2018). Із ХVIII століття поняття «смаку» популяризується у філософсько-естетичному тезаурусі. Його розглядають з погляду норм прекрасного (Ф.-М. Вольтер, Ш. Монтеск'є та ін.), з точки зору емоцій та почуття моралі (Г. Хом та ін.). Пізніше смак розглядався як феномен, який має суб'єктивний (Д. Юм) або суспільно-індивідуальний характер (І. Кант). І. Кант зазначав, що смак – це «можливість естетичної здатності судження здійснювати вибір, що має всезагальне значення» (І. Кант, 1966, с. 484). Ф. Шиллер писав: «З розвиненим смаком, як правило, поєднуються ясність розуму, сприйнятливості почуттів, вільнодумство і навіть гідна поведінка, а з нерозвиненим смаком, переважно, пов'язане протилежне» (Шиллер, 1985, с. 299).

Поняття смак немає єдиної дефініції і розглядається у контексті філософських, психологічних, соціальних та педагогічних досліджень. Нерідко дослідники розглядають поняття «художній смак» та «естетичний смак» в одній термінологічній площині, визначаючи їх як здібності, які відповідають за

естетичну вихованість особистості (Мережко, 2018). Однак Р. Шульга наголошує, що «естетичний смак не зводиться до художнього смаку, оскільки сферою його застосування є естетичні цінності дійсності та її прояви. Сфера ж художнього смаку – мистецтво, художні цінності». Водночас, мистецтво не доцільно розглядати лише через призму естетичного сприйняття прекрасного, адже воно має високе соціальне значення, яке зумовлюється широким колом ідей, які транслюються у художніх творах. Отже, вважаємо за доцільне вивчати художній смак як синонімічно близький до естетичного, який у широкому розумінні розкривається як вироблена суспільною практикою здатність особистості оцінювати естетичні явища, відрізняти прекрасне від потворного.

У філософському розумінні художній смак розглядається як здатність людини надати оцінку естетичним явищам за певними унормованими естетичними критеріями. При цьому, розглядається, що смак може бути зумовлений соціумом, а може бути індивідуально диференційований (Мамчур, 2010).

Як психологічна категорія смак вивчається або у контексті чуттєво-емоційного пізнання, або як чинник регуляції настанов. Смак формується у тому випадку, якщо певні морально-соціальні норми проникають у психіку людини та стають основою її оцінних суджень. У такому випадку мова йдеться про переведення зовнішніх процесів у внутрішньо-особистісні (Леонтьєв, 1965). Тобто відбувається усвідомлення власної позиції у світі явищ, які відображуються у мистецтві та потребують оцінки (Маленицька, 1996). Таким чином, бачимо, що художній смак може розглядатися як індивідуальний особистісний конструкт і як суспільний аспект естетичної свідомості особистості. Відтак, можна узагальнити, що художній смак – це індивідуальна, зумовлена соціумом система оцінки явищ, відображених у творах мистецтва.

Художній смак – це підґрунтя для якісної оцінки духовної або матеріальної цінності. Сам по собі художній смак зумовлює створення художнього образу в результаті розширення світобачення особистості (Черкасов, 2018).

Значення художнього смаку в діяльності педагога важко перебільшити. Особливо це стосується викладача мистецьких дисциплін. Художній смак учителя мистецтва зумовлює:

- чутливість у процесі сприймання художнього образу, його емоційного переживання, насолоду прекрасним;

- здатність до інтелектуалізованого і аргументованого аналізу художнього тексту, спроможність обґрунтовано оцінити твір мистецтва;

- готовність надати естетичної спрямованості власній педагогічній діяльності (Радкіна, 2001).

Фахова підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва створює надзвичайно ефективне середовище для формування художнього смаку здобувачів освіти. Знаходження студентів у просторі, наповненому творами музичного мистецтва через їх сприймання, оцінку, а також у процесі творчої діяльності поступово формують у здобувачів потребу у взаємодії з прекрасним. Естетична насолода, яка виникає у здобувачів у процесі усвідомленого сприймання найкращих взірців мистецтва, формує в них мотивацію до подальшого естетичного розвитку і, відповідно, до формування власної естетичної культури (Чорпіта, 2017).

О. Рудницька розглядає основні атрибутивні характеристики художнього смаку в контексті педагогіки мистецтва: розвинена уява і фантазія; гнучка психіка, яка забезпечить відтворення великої кількості художніх образів; індивідуальне образне мислення; мистецька ерудиція, сформовані мистецькі знання; належний рівень виконавської майстерності; розуміння суспільного значення музичного мистецтва, сформована мотивація до діяльності в галузі мистецтва (Рудницька, 1998).

Художній смак майбутнього вчителя музичного мистецтва спрямовує його на самовдосконалення і творчий саморозвиток. Як зазначила Л. Башманівська, художній смак зумовлює виникнення закономірностей сприймання музичних творів, які визначають подальшу діяльність особистості (Башманівська, 2004, с. 16). Саме художній смак, вказує Р. Чорпіта, визначає здатність особистості до адекватної, обґрунтованої оцінки творів мистецтва. Така оцінка, на думку автора, базується на ідеальних уявленнях про прекрасне і актуалізує мотивацію до творчої діяльності (Чорпіта, 2017).

Для глибокого розуміння змісту художнього смаку майбутніх учителів музичного мистецтва необхідно визначити компонентну структуру досліджуваного поняття. На основі вивчення й узагальнення атрибутивних характеристик цього складного феномену, вважаємо за доцільне розглядати художній смак як конструкт, який складається з чотирьох компонентів:

- *особистісно-мотиваційний* компонент передбачає активізацію мотивації майбутнього вчителя музичного мистецтва до взаємодії із творами мистецтва, до отримання естетичної насолоди на основі особистісно зумовленого почуття прекрасного та індивідуально обґрунтованих естетичних нормативів;

- *чуттєво-перцептивний* компонент відповідає за отримання задоволення від емоційного сприймання музичного твору майбутнім учителем музичного мистецтва, а також за активне усвідомлене сприймання емоційного змісту твору мистецтва;

- *інтелектуально-інтерпретаційний* компонент відповідає за розумову обробку музичного тексту, обґрунтованість суджень у процесі оцінки та семантичного аналізу музичного твору, за формування естетичного та фахового досвіду;

- *рефлексивно-проективний* компонент дозволяє майбутньому вчителю музичного мистецтва оцінити власні судження, здійснити ранжування власних уподобань, визначити та спроектувати перспективний план формування власного художнього смаку як необхідної особистісно-фахової якості.

Естрадна вокальна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва може стати платформою для формування художнього смаку здобувачів і, відповідно, їхніх майбутніх учнів. Естрадна музика не відрізняється значною традиційністю і високохудожністю, семантичною складністю і багатошаровістю контекстів, зокрема у порівнянні з класичною. Вона спирається більше на побутовий, ніж на культурний рівень сприйняття слухача та виконавця. Однак естрадна музика має велику кількість жанрів, стилів і є найбільш сучасним і «живим» утворенням, що відображує сучасну дійсність.

Мистецька педагогіка має урахувати високий рівень зацікавленості дітей і молоді саме у цьому напрямку музикування. Безперечно, найбільш доцільним матеріалом для формування художнього смаку є класична музика, естетичне і культурне значення якої перевірене і підтвержене десятиліттями та століттями. Але неможна відкидати і масовість захоплення естрадою, її близькість до свідомості підлітків. Таким чином, сучасна мистецька освіта має здійснювати інтеграційні процеси, які здатні будуть забезпечити поєднання культуротворчих впливів музичного мистецтва з розповсюдженістю естрадних музичних прикладів. Відтак, фахова підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва має реалізовувати завдання формування художнього смаку як майбутніх фахівців, так і їхніх майбутніх учнів саме з урахуванням уже сформованого інтересу до естрадної музики (Швець, 2014). Це, з одного боку, може полегшити педагогічний вплив, зробивши його більш ефективним через звичні приклади музичного мистецтва, до яких молодь є більш відкритою. А з іншого – робить більш складним і відповідальним репертуарний пошук фахівця, який має знаходити музичні твори найвищого рівня: глибокі, мелодійні, цікаві.

Тим не менш, вважаємо, що естрадна музика має дуже значний вплив на формування ціннісної, естетичної та потребової сфер особистості і, відповідно, на її художній смак. Крім того, неможливо відкидати чинник соціо-психологічної самоідентифікації, який спирається на категорії «популярного» і «соціально-бажаного», що розглядається у дослідженні Г. Шостак (2002). Важливо і те, що сучасна естрадна музика присутня в оточенні підлітків у будь-якому випадку, зумовлюючи їхній рівень підготовленості до сприймання та інтерпретації музичної мови (Сапожнік, 2001).

Все вищевикладене зумовлює значне підвищення важливості навчання естрадного співу майбутніх учителів музичного мистецтва, адже ця форма музикування уможливорює здійснення ефективного педагогічного впливу, зокрема спрямованого на формування художнього смаку підростаючого покоління на основі потреб, інтересів і рівня сприймання більшості школярів.

Методологічне забезпечення викладання естрадного співу почало оформлюватися лише у ХХІ столітті, забезпечуючи поступове відходження від імпровізаційних пошуків (Thurman, 2004). Дотепер суперечливим є питання міри використання традиційних педагогічних технологій у процесі естрадної вокальної підготовки. І надзвичайно неоднозначним є розуміння шляхів формування художнього смаку здобувачів на основі естрадної музики (що зумовлюється її змістовими особливостями). Однак еволюція вокальної педагогіки, а також досить широкий вибір прикладів естрадної пісні дозволяють сприймати сучасну вокальну музику та її виконавця як носія естетичних емоцій, образів культури, духовності.

В якості методологічної бази формування художнього смаку майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі навчання естрадного співу доцільно спиратися на такі наукові підходи: аксіологічний, студентоцентрикований, холістичний.

Аксіологічний підхід, який вивчає категорію «цінність», є надзвичайно актуальним у контексті сучасних концепцій розбудови вищої освіти на основі гуманістичних настанов. На основі аксіологічного підходу до освіти здобувачі опановують не лише знання, вміння і навички, але й формують власні естетичні та гуманістичні ідеали, які спрямовують їхнє прагнення до самовдосконалення (Вітвицька, 2015).

Ціннісні орієнтації, які формуються завдяки реалізації аксіологічного підходу, зокрема до процесу навчання естрадного співу, є основою художнього смаку здобувачів як інструменту когнітивної, емоційної та рефлексивної оцінок явищ музичного мистецтва. Художній смак майбутніх учителів музичного мистецтва має стати певним професійно-ціннісним орієнтиром, на основі якого буде будуватися траєкторія фахового розвитку здобувачів з урахуванням високої відповідальності за моральний, естетичний, духовний потенціал художньо-педагогічної діяльності.

Студентоцентрований підхід розглядається як такий, що визначає усі стратегії розвитку сучасної освіти. З урахуванням методологічних положень означеного підходу здобувач освіти наділяється повноваженнями керування власною освітньою діяльністю. Означений підхід ставить здобувача у центр освітнього процесу, стимулюючи його відповідальність, самостійність і вмотивованість на основі актуалізації власних уподобань, потреб, інтересів. Реалізація студентоцентрованого підходу зумовлює розвиток аналітичних здібностей здобувача, а також формування його здатності до критичної оцінки явищ, що відбуваються. За таких умов викладач естрадного співу надає здобувачу певної автономності, наприклад, у виборі репертуару, в пошуку технічних виконавських прийомів або власного виконавського іміджу. Замість прямих директив здобувачі отримують певну свободу, повагу до своєї індивідуальності, методичний супровід, який активізує самостійність і відповідальність студента за власний вибір. На основі таких позицій формування художнього смаку буде відбуватись у демократичних і сприятливих умовах.

Холістичний підхід ґрунтується на філософській концепції цілісності. Він зумовлює розглядання освітнього процесу як певної цілісної структури. Методичні положення холістичного підходу протиставляються традиційно-шаблонним схематично-тестовим методам навчання, які відображують суто матеріальні аспекти дійсності. Процеси взаємодії із творами музичного мистецтва, з погляду холістичної педагогіки, розглядаються як діалог, який пов'язує суб'єкт з об'єктом і середовищем. Взаємодія з мистецтвом визначається як шлях до особистісних перетворень у контексті сприймання та усвідомлення художнього образу (Eisner, 2003). Сприймання та виконання різнобарвної палітри творів естрадного музичного мистецтва формують мультикультурну відкритість здобувача, його чутливість до різних емоцій і почуттів, критичність як аспект розширення власного сприйняття, що має безпосередній вплив на формування художнього смаку майбутніх фахівців.

Крім того, необхідно зазначити, що естрадний спів – це складна комунікативна система, яка характеризується цілісністю багатьох елементів. Так, естрадне вокальне виконавство поєднує різні техніки суто естрадного, народного та академічного співу, індивідуальну вокальну манеру виконавця, його сценічний та особистісний імідж, акторську, хореографічну та драматургічну майстерність (Шпортько, 2018). Кожен із вищевказаних аспектів естрадної вокальної підготовки вимагає сформованості художнього смаку, який, у контексті холістичного підходу, розглядається як цілісне особистісно-професійне утворення, яке неможливо формувати у відриві від інших професійних здібностей та особистісних якостей майбутніх учителів музичного мистецтва.

Також формування художнього смаку майбутніх учителів музичного мистецтва буде відбуватися ефективно на основі реалізації таких педагогічних принципів:

- принцип інтеграції традицій та інновацій (як запорука використання значного розвивального потенціалу традиційних методів вокальної підготовки на основі використання сучасних виконавських технік);
- принцип емоційного заохочення (як засіб емоційно-мотиваційного стимулювання здобувачів через актуалізацію естетичного задоволення процесом навчання естрадного співу);
- принцип унікальності виконавського образу (як психологічний супровід особистісного становлення і самореалізації здобувача у процесі навчання естрадного співу);
- принцип розширення фахового досвіду (як забезпечення накопичення здобувачем достатньої кількості художньо-виконавських еталонів для формування адекватної критично-оцінної позиції власної діяльності).

Висновки. Отже, в якості висновків зазначимо, що художній смак майбутніх учителів музичного мистецтва – це необхідний компонент їхньої фахової компетентності. Художній смак – це індивідуальна, зумовлена соціумом система оцінки явищ, відображених у творах мистецтва. Художній смак визначає готовність особистості до адекватної оцінки явищ музичного мистецтва, сучасної культури, власного професійно-педагогічного та творчого шляху. Компонентами художнього смаку майбутніх учителів музичного мистецтва є: особистісно-мотиваційний, чуттєво-перцептивний, інтелектуально-

інтерпретаційний та рефлексивно-проективний. Ефективними в контексті проблеми дослідження визначено аксіологічний, холістичний та студентоцентризований наукові підходи.

Література

- Башманівська Л. А. Формування художніх смаків учнів основної школи у процесі вивчення літератури рідного краю: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2004. 20 с
- Вітвицька С. С. Аксіологічний підхід до виховання особистості майбутнього вчителя. *Креативна педагогіка. Наук.-метод. журнал*. Вінниця, 2015. Вип. 10. С. 63-67.
- Кант І. Антропология в прагматическом отношении. Сочинения в шести томах. Т 6. М.: Мысль, 1966. 542 с.
- Леонтьев А. Н. Проблемы развития психики. Изд. 2-е доп. М.: Мысль, 1965. 572 с.
- Маленицька О. А. Формування естетичного смаку старшокласників засобами народних звичаїв та обрядів: Дис... канд. пед. наук. 13.00.01. Київ. 1996. 195 с.
- Мамчур Н. С. Естетичний смак як складова естетичної культури майбутнього педагога. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / ред. кол. Н. С. Побірченко (гол. ред.) [та ін.]*. Умань: ПП Жовтий О. О., 2010. Вип. 32. С. 22-28.
- Мережко Ю., Румянцева С. Художній смак як наукова дефініція: філософсько-історичний аспект. *Освітлогічний дискурс*, 2018. № 1-2. С. 255-266.
- Радкіна В. Ф. Інтеграція мистецтв у формуванні художньо-естетичного смаку студентів: навчальний посібник. Ізмаїл: ІДПІ, 2001. 124с.
- Рудницька О. П. Основи викладання мистецьких дисциплін: навчальний посібник. Київ: АПН України, 1998. 183 с.
- Сапожник О. В. Музично-естетичне виховання старшокласників (на матеріалі сучасної популярної естрадної музики): автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02; Київ, 2001. 20 с.
- Черкасов В. Ф. Організаційно-педагогічні умови розвитку художньо-естетичного смаку майбутніх фахівців образотворчого мистецтва. *Наукові записки ЦДПУ*. Серія: Педагогічні науки / ред. кол.: В. Ф. Черкасов [та ін.]. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2018. Вип. 161. С. 44-48.
- Чорпіта Р. Б. Теоретико-методичні основи формування художнього смаку майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі інструментально-виконавської підготовки. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 16: Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики, 2017. Вип. 29. С. 150-154.
- Швець І. Б. Формування основ естрадного виконавства в контексті підготовки сучасного вчителя музичного мистецтва. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*, 2014. Вип. 38. С. 487-491.
- Шиллер Ф. Собр. соч. В 7 т. Т.6 Статті по естетике. М. Знание, 1985. 761 с.
- Шостак Г. В. Массовые музыкальные жанры XX века в системе музыкально-эстетического воспитания: учебно- метод. пособ. Брест, 2002. 115 с.
- Шпортько О., Гаценко Г. Естрадний вокал у контексті синтезу мистецтв. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Сер. Мистецтвознавство. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2018. № 2 (Вип. 39). С. 85-90.
- Eisner E. The arts and creation of mind. *Language Arts*, 80 (5), 2003, pp. 340-344
- Thurman, L. Myth-Conceptions. About Breathing for Singing and Speaking. *Australian Voice*, 2004. № 10, pp. 28-37.

Theoretical and methodological aspects of the development of the future Music teachers' artistic taste in the process of teaching pop singing

Mamykina Olena²

*State institution "South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky", Odesa, Ukraine*

The article is devoted to the scientific development of the problem related to the development of an artistic taste of the future teachers specialised in Musical Art. The purpose of the article is to theoretically and methodologically substantiate the development process of an artistic taste of the future teachers specialised in Musical Art in the process of teaching pop singing. The purpose is realised through the implementation of

² Senior lecturer at the Chair of Theory of Music and Vocal at the State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky"

relevant tasks using the methods of theoretical research: analysis, synthesis, deduction, induction, generalisation and extrapolation. The article considers the category "artistic taste" as a person's ability developed by social practice to evaluate aesthetic phenomena, to distinguish beautiful things from ugly ones. The artistic taste of the future teachers of Musical Art is defined as an individual, socially conditioned system of evaluation of phenomena reflected in works of art, aimed at widening the worldview of an individual. The component structure of the artistic taste of the future teachers specialised in Musical Art consists of four components: personal-motivational, sensory-perceptual, intellectual-interpretive and reflexive-projective. Professional training of the future Music teachers is considered as a platform for the formation of their artistic taste. We find the specifics of training future professionals in pop singing particularly important in the context of the study. The pop variety of vocal music is recognised as the one that provides for effective pedagogical influence; in particular, it is aimed at forming the artistic taste of the younger generation, based on the needs, interests and perception level of most students. A set of scientific approaches is considered as a methodological basis for the formation of the future Music teachers' artistic taste in the process of teaching them pop singing: axiological, student-centred and holistic approaches. The study also presents pedagogical principles, the implementation of which ensures the formation of the future Music teachers' artistic taste in the process of teaching them pop singing.

Keywords: artistic taste, artistic taste of future Music teachers, professional training of future Music teachers, teaching pop singing, axiological approach, student-centred approach, holistic approach.

References

Bashmaniv'ska, L.A. (2004). Formuvannya khudozhnikh smakiv uchniv osnovnoyi shkoly u protsesi vyvchennya literaturnykh ridnoho krayu [Formation of artistic tastes of primary school students in the process of studying the literature of the native land]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

Cherkasov, V.F. (2018). Orhanizatsiyno-pedahohichni umovy rozvytku khudozhn'o-estetychnoho smaku maybutnikh fakhivtsiv obrazotvorchoho mystetstva [Organizational and pedagogical conditions for the development of artistic and aesthetic taste of future specialists in fine arts]. *Naukovi zapysky TSDPU. Seriya: Pedahohichni nauky – Scientific notes of the Central State Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences*. Kropyvnyts'kyy: RVV TSDPU im. V. Vynnychenka. Vols. 161, pp. 44-48 [in Ukrainian].

Chorpita, R.B. (2017). Teoretyko-metodychni osnovy formuvannya khudozhn'oho smaku maybutn'oho vchytelya muzychnoho mystetstva u protsesi instrumental'no-vykonavs'koyi pidhotovky [Theoretical and methodological bases of formation of artistic taste of the future teacher of musical art in the process of instrumental and performance preparation]. *Naukovyy chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriya 16: Tvorchyia osobystist' uchytelya: problemy teorii i praktyky – Scientific journal of NPU named after MP Drahomanov. Series 16: Creative personality of the teacher: problems of theory and practice*. Issue. 29, pp. 150-154 [in Ukrainian].

Eisner E. (2003). The arts and creation of mind. *Language Arts*, 80 (5), pp. 340-344 [in English].

Kant, I. (1966). *Antropologiya v pragmaticheskom otnoshenii [Anthropology in a pragmatic sense]*. M.: Mysl', Vols. 6 [in Russian].

Leont'yev, A.N. (1965). *Problemy razvitiya psikhiki [Problems of the development of the psyche]*. M.: Mysl' [in Russian].

Malenyts'ka, O.A. (1996). Formuvannya estetychnoho smaku starshoklasnykiv zasobamy narodnykh zvychayiv ta obryadiv [Formation of aesthetic taste of high school students by means of folk customs and rites]. *Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

Mamchur, N.S. (2010). Estetychnyy smak yak skladova estetychnoyi kultury maybutn'oho pedahoha [Aesthetic taste as a component of aesthetic culture of the future teacher]. *Psykhologo-pedahohichni problemy sil's'koyi shkoly : zbirnyk naukovykh prats' Umans'koho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychyny – Psychological and pedagogical problems of rural school: a collection of scientific works of Uman State Pedagogical University named after Pavel Tychyna*. Uman: PP Zhovtiy OO. Issue 32, pp. 22-28 [in Ukrainian].

Merezhko, YU., & Rummyantseva, S. (2018). Khudozhniy smak yak naukova definitysiya: filosof's'ko-istorychnyy aspekt [Artistic taste as a scientific definition: philosophical and historical aspect]. *Osvitohichnyy dyskurs – Educational Discourse*. Vols. 1-2, pp. 255-266 [in Ukrainian].

Radkina, V.F. (2001). *Intehratsiya mystetstv u formuvanni khudozhn'o-estetychnoho smaku studentiv [Integration of arts in the formation of artistic and aesthetic taste of students]*. Izmayil: IDPI [in Ukrainian].

Rudnyts'ka, O.P. (1998). *Osnovy vykladannya mystets'kykh dystsyplyn [Fundamentals of teaching art disciplines]*. Kyiv: APN Ukrayiny [in Ukraine].

Sapozhnik, O.V. (2001). Muzychno-estetychne vykhovannya starshoklasnykiv (na materialy suchasnoyi populyarnoyi estradnoyi muzyky) [Musical and aesthetic education of high school students (on the material of modern popular pop music)]. *Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukraine].

Shiller, F. (1985). *Sobr. soch. V 7 t. T.6 Stat'i po estetike [Sobr. op. In 7 volumes. V.6 Articles on aesthetics]*. M. Znaniye [in Russian].

Shostak, G.V. (2002). *Massovyye muzykal'nyye zhanry KHKH veka v sisteme muzykal'no-esteticheskogo vospitaniya [Mass musical genres of the twentieth century in the system of musical and aesthetic education]*. Brest [in Russian].

Shport'ko, O., & Hatsenko H. Estradnyy vokal u konteksti syntezy mystetstv [Variety vocals in the context of art synthesis]. *Naukovi zapysky Ternopil's'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatyuka. Ser. Mystetstvoznavstvo – Scientific notes of Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatyuk. Ser. Art history. Ternopil': TNPU im. V. Hnatyuka, Issue 2 (Vols. 39), pp. 85-90 [in Ukraine]*.

Shvets', I.B. (2014). Formuvannya osnov estradnoho vykonavstva v konteksti pidhotovky suchasnoho vchytelya muzychnoho mystetstva [Formation of bases of variety performance in the context of preparation of the modern teacher of musical art]. *Suchasni informatsiyi ta innovatsiyi metodyky navchannya u pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiya, teoriya, dosvid, problemy – Modern information technologies and innovative teaching methods in training: methodology, theory, experience, problems. Vols. 38, pp. 487-491 [in Ukraine]*.

Thurman, L. (2004). Myth-Conceptions. About Breathing for Singing and Speaking. *Australian Voice*, Vols 10, pp. 28-37 [in English].

Vitvyts'ka, S.S. (2015). Aksiolohichnyy pidkhid do vykhovannya osobystosti maybutn'oho vchytelya [Axiological approach to the education of the future teacher's personality]. *Kreatyvna pedahohika. Nauk.-metod. Zhurnal – Creative pedagogy. Scientific method magazine. Vinnytsia. Issue. 10. pp. 63-67 [in Ukrainian]*.

Accepted: September 05, 2020

